

Metsähallitus
Pohjanmaan luontopalvelut
kirjaamo@metsa.fi

LAUSUNTO

24.4.2017

Dnro /2017

Viite: Lausuntopyyntönnö 29.3.2017, dnro MH 4575/2015/06.02.03

KYLMÄLUOMAN RETKEILYALUEEN HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMA

Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalvelut on laatinut luonnoksen Kylmäluoman retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelmaksi. Alue on vuonna 1979 perustettu ulkoilulain (606/1973) mukainen valtion retkeilyalue ja Natura 2000 -alue. Suunnittelualue sijoittuu Hossa-Irnin ja Taivalkosken paliskuntien alueelle, Taivalkosken kuntaan. Alueen kokonaispinta-ala on 7 322 hehtaaria. Retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistaa Metsähallituksen johtoryhmä.

Poronhoitoa saa harjoittaa retkeilyalueella poronhoitolain (PHL 848/1990) nojalla. Poronhoidolla on alueella pitkät perinteet ja se tuo useille perheille leivän joko kokonaan tai osittain. Poronhoito perustuu porojen vapaaseen laiduntamiseen, erilaisiin vuodenaikaisiin laidunalueisiin sekä poronhoidon muihin toiminnallisiin alueisiin. Yhtenäiset laidunalueet ja porojen laidunnusrauha ovat poronhoidon tärkeimpiä edellytyksiä. Erilaiset luonnonsuojelu- ja erämaiset alueet ovat poronhoidon kannalta monin tavoin hyvin tärkeitä, koska poronhoidolle haitallinen tai häiriötä aiheuttava muu maankäyttö näillä alueilla on kiellettyä, vähäistä tai rajoitettua. Kylmäluoman alue on Taivalkosken ja Hossa-Irnin paliskuntien tärkeä kesän (suot) sekä syksyn ja syystalven (kankaat) laidunalue. Alueella harjoitetaan poronhoidon ohella muun muassa retkeilyä, metsästystä sekä virkistyskäytön huomioivaa metsätaloutta.

Yksityiskohtaiset huomiot luonnoksesta

Erätalouden kohdalla (s. 26) kuvataan metsästystä alueella. Sen mukaan ”Alueella metsästetään suurpetoja (karhu, susi)---” Tähän listaukseen tulee lisätä myös ahma, sillä alue kuuluu ahman kannanhoito-suunnitelman itäisen poronhoitoalueen osaan, missä ahman pyynti sallittiin asetuksella vuonna 2016-17. Odotettavissa on, että poikkeuslupakäytäntöön perustuva ahmanpoisto on mahdollista myös jatkossa. On tärkeää, että alueella ei rajoiteta maasuorpetojen vahinkoperusteisten poikkeuslupien mukaista petojen poistoa, sillä poikkeuslupien käyttö on ainoa tapa vähentää suurpetojen porotaloudelle aiheuttamaa suurta taloudellista vahinkoa. Alueella ei suositella metsästyksessä koiran käyttöä poronhoidon vuoksi. Tämä on tarpeellinen ja perusteltu suositus. Etenkin hirvikoirat, joiden määrä on lisääntynyt viime vuosina ja joiden käyttö on muuttunut perinteisestä koiran kanssa metsästämisestä koiran yksilösuoritukseksi, laukottavat poroja, aiheuttavat porovahinkoja ja hajottavat tokkia.

Sivu 30: Polttopuun otto on suunnitelman mukaan ”sallittu osittain Metsähallituksen luvalla”. Poronhoitolain 40§ mukaan kuitenkin ”Poronhoitoa varten saadaan valtion metsistä ottaa ilman erityistä lupaa korvauksetta poltto- ja kotapuiksi tarvittavia puita.” Epäselvyyksien välttämiseksi kohta tulee muuttaa suunnitelmaan poronhoitolain mukaiseksi. Asia kyllä mainitaan sivulla 57 (Poronhoidon toimenpiteet).

Poronhoidon kuvauksen (s. 32) mukaan poronhoitotyöt ja porojen laiduntaminen ovat sallittuja. Myös ”Porojen talviruokintapaikkojen ylläpitäminen on sallittua Metsähallituksen luvalla.” Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen välisen sopimuksen mukaan: ”Metsähallitus ja paliskunnat sopivat yhdessä niistä luonnonsuojelualueiden ja tarvittaessa erämaa-alueiden *kohteista, joissa poroja ei tulisi ruokkia.*” Eli sopimuksen ajatus on toisin päin kuin mitä suunnitelmaan on kirjattu: ei sovita mihin saa ruokkia, vaan mihin ei saa. Metsähallituksen tulee määritellä ne kohteet, joille kohteen herkkyyden vuoksi poroja ei tulisi ruokkia, ja neuvotella niistä paliskunnan kanssa. Tämä kyllä mainitaankin sivulla 57 (poronhoidon toimenpiteet). Paliskunnat tarvitsevat tarkan karttatiedon kohteista, jotta ruokintaa voidaan suunnitella. Ylipäättään porojen maastoruokinta alueella on vähäistä, sillä enimmäkseen ruokinta tapahtuu kotitarhoissa. Vähäistä heinien levittämistä esimerkiksi porojen houkuttelemiseksi erotusaitaan ei voida myöskään pitää varsinaisesti ruokintana, eikä siitä jää jälkiä maastoon.

Suunnitelman mukaan (s.32) ”Poronhoitotöistä ja niiden järjestämisestä sekä safarireiteistä ja muista alueen kehittämisen ja käytön ohjaamisesta neuvotellaan paliskunnan kanssa alueen suojellusten, virkistyskäytön, metsätaloudellisten toimenpiteiden ja poronhoitoon liittyvien päämäärien yhteen sovittamiseksi.” On hyvä, että poronhoidon ja muun alueen käytön tarpeista neuvotellaan. Asiasta on sovittu myös Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen välisessä sopimuksessa. Myös erilaisten tapahtumien järjestämisestä etenkin kevättalvella, vasoma-aikana ja porotöiden aikaan tulee sopia paliskunnan kanssa ennen luvan myöntämistä. Alueen erämaisuus ja laidunnusrauha tulee säilyttää. Sen sijaan porotöiden järjestämisestä sopiminen alueen muiden käyttäjien kanssa tuntuu hiukan kaukaa haetulta: ne eivät yleensä häiritse alueen muuta käyttöä.

Uhkakuvat: (s. 33) porojen laidunnus kuivilla mäntykankailla nähdään suunnitelmassa uhkana, joskin vähäisenä, luonnonarvoille. Alueen porotiheys on pieni, eikä laidunnuspaine missään nimessä ole voimakasta. Vieraslajit eli porojen ruokintapaikoilta leviävä lajisto nähdään niin ikään merkitykseltään vähäisenä uhkana. Porojen ruokinta alueella on vähäistä, ja suuremmissa määrin sitä tehdään kotitarhoissa. Alueella harjoitettavaa metsätaloutta (noin puolet metsämaan pinta-alasta) sen sijaan ei nähdä ollenkaan uhkana millekään arvolle. Tämä on erikoista, kun tiedetään yleisesti, että yli kolmasosa uhanalaisista lajeistamme on metsälajeja ja metsien monimuotoisuutta heikentää eniten juuri metsätalous. Monimuotoisuutta toki voidaan parantaa suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä, kuten metsän polttamisella ja uuden metsälain tuomilla mahdollisuuksilla erirakenteisten metsien kasvattamiseksi. Alue on perustettu retkeilyalueeksi ja metsätaloutta saa harjoittaa virkistyskäyttöön soveltuvasti. Eikö tämä jo osoita, että metsätalous nähdään omalla tavallaan uhkana virkistyskäytölle? Silloin se tulisi nostaa myös uhkakuvaksi, jos kerran alueen pienemmätkin elinkeinot sellaisena nähdään.

Paliskunnat ovat olleet mukana suunnitelman teossa. Niille on järjestetty omia tilaisuuksia. Tämä on tärkeää ja poronhoitolain mukaista (53 § neuvotteluvollisuus valtion mailla).

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao